

Βρυξέλλες, 22 Ιουνίου 2026
(OR. en)

10178/26

ECOFIN 766
UEM 244
SOC 354
EMPL 183
COMPET 714
ENV 657
EDUC 238
ENER 355
JAI 770
GENDER 94
JEUN 136
SAN 432

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 10129/26

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Κύπρου

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το προαναφερόμενο σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και συμφωνήθηκε από τις αρμόδιες επιτροπές του Συμβουλίου με βάση την πρόταση της Επιτροπής COM(2026) 213 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Κύπρου

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου¹, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>)

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, σκοπός του οποίου είναι η προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και της ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και η πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.
- (2) Στις 16 Ιουλίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509². Η πρόταση αποσκοπεί, αφενός, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της Ένωσης μέσω της μείωσης του κατακερματισμού της χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής και, αφετέρου, στην υποστήριξη των κρατών μελών στον συντονισμό της οικονομικής τους πολιτικής σύμφωνα με το άρθρο 175 της ΣΛΕΕ.

² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 [COM(2025) 565]. Ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τους συννομοθέτες.

- (3) Στις 25 Νοεμβρίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2026 της Κύπρου. Την ίδια ημερομηνία, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία η Κύπρος δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ³, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στις 9 Μαρτίου 2026.
- (4) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της ΕΕ κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού —την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα— καθώς και την ασφάλεια ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ευθυγραμμίζεται με την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

³ EE C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>

- (5) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο της εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ)⁴. Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση από την πολιτική συνοχής, έχουν συμβάλει καθοριστικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίζονταν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, ενώ και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει σημαντικό να διατηρηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.
- (6) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για την Κύπρο. Αξιολόγησε την πρόοδο της Κύπρου όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από την Κύπρο. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Κύπρου όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (7) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Κύπρου⁵. Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 6,0 % το 2025, 5,0 % το 2026, 5,4 % το 2027 και 4,3 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς αύξησης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 8,9 % το 2025, 14,3 % το 2026, 20,5 % το 2027 και 25,7 % το 2028.
- (8) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών⁶, και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Τα κράτη μέλη μπορούν ακόμη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής ανά πάσα στιγμή έως το 2028, εάν πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.
- (9) Στις 30 Απριλίου 2026 η Κύπρος υπέβαλε την οικεία ετήσια έκθεση προόδου 2026⁷ σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2025, για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Κύπρου (ΕΕ C, C/2025/639, 10.2.2025, [ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj](http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj)).

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19.3.2025 [C(2025) 2000 final].

⁷ Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

- (10) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ήταν 3,8 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 0,8 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 2,3 % το 2026 και κατά 2,7 % το 2027, ο δε πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 3,6 % το 2026 και σε 2,2 % το 2027.
- (11) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat⁸, το πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης της Κύπρου μειώθηκε από 4,1 % του ΑΕΠ το 2024 σε 3,4 % του ΑΕΠ το 2025. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά μέχρι την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν πλεόνασμα ύψους 2,1 % του ΑΕΠ το 2026 και 2,5 % του ΑΕΠ το 2027. Η μείωση του πλεονάσματος το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως την εφαρμογή της γενικής φορολογικής μεταρρύθμισης στις αρχές του έτους. Η αύξηση του πλεονάσματος το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως τα υψηλότερα φορολογικά έσοδα λόγω της κατάργησης των μειώσεων του ΦΠΑ για την ηλεκτρική ενέργεια και τα βασικά αγαθά, καθώς και τις συνολικά καλύτερες προοπτικές ανάπτυξης.
- (12) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός⁹, ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό επίπεδο, ήταν διασταλτικός, κατά 1,8 % του ΑΕΠ, το 2025. Προβλέπεται να είναι διασταλτικός, κατά 0,4 % του ΑΕΠ, το 2026, και συσταλτικός, κατά 1,2 % του ΑΕΠ, το 2027.

⁸ Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

⁹ Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

- (13) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat¹⁰, το δημόσιο χρέος της Κύπρου μειώθηκε από 62,7 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 55,0 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025. Η μείωση του δείκτη χρέους το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 4,5 % του ΑΕΠ σε συνδυασμό με αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ με ρυθμό υπερδιπλάσιο από τις πληρωμές τόκων. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν μείωση του δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ σε 50,4 % έως τα τέλη του 2026 και περαιτέρω μείωσή του σε 45,5 % έως τα τέλη του 2027. Η μείωση του δείκτη χρέους το 2026 και το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,3 % του ΑΕΠ το 2026 και 3,7 % του ΑΕΠ το 2027. Και τα δύο έτη, το ονομαστικό ΑΕΠ αναμένεται επίσης να συνεχίσει να αυξάνεται περίπου δύο φορές ταχύτερα σε σχέση με τις πληρωμές τόκων.
- (14) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στην Κύπρο ανήλθαν στο 1,8 % του ΑΕΠ το 2025 και προβλέπεται να είναι στο ίδιο επίπεδο το 2026.
- (15) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και είναι κοινωνικά και οικονομικά μη αποδοτικά. Από την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, η Κύπρος θέσπισε μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις¹¹. Σε αυτά τα μέτρα περιλαμβάνονται μη στοχευμένες μειώσεις του ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια (έως τον Μάρτιο του 2027) και των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα καύσιμα (από τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο του 2026), καθώς και στοχευμένες επιδοτήσεις προς τους γεωργούς (τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2026), τις αεροπορικές εταιρείες (από τον Ιούνιο έως τον Σεπτέμβριο του 2026) και τον κλάδο του τουρισμού (τον Απρίλιο του 2026). Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το δημοσιονομικό κόστος των μέτρων αυτών προβλέπεται να ανέλθει σε περίπου 0,1 % του ΑΕΠ το 2026. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αν τα μέτρα αυτά παραμείνουν σε ισχύ έως το τέλος του 2026, το δημοσιονομικό τους κόστος θα ανέλθει στο 0,3 % του ΑΕΠ το 2026.

¹⁰ Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

¹¹ Τα στοιχεία αυτά αντικατοπτρίζουν την κατάσταση όπως είχε κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής (4 Μαΐου 2026).

- (16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Κύπρου αυξήθηκαν κατά 9,6 % το 2025 και κατά 11,8 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,3 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,0 % του ΑΕΠ σωρευτικά. Ταυτόχρονα, όπως σημειώθηκε, η δημοσιονομική θέση για το 2025 ήταν πλεονασματική και το δημόσιο χρέος ήταν κάτω από το 60 % του ΑΕΠ.
- (17) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Κύπρου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 7,4 % το 2026 και κατά 20,1 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,9 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,8 % του ΑΕΠ σωρευτικά. Ταυτόχρονα, όπως σημειώθηκε, η δημοσιονομική θέση για το 2026 προβλέπεται ότι θα είναι πλεονασματική, το δε δημόσιο χρέος είναι κάτω από το 60 % του ΑΕΠ και προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω.
- (18) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

- (19) Ο ρυθμός υλοποίησης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής στην Κύπρο, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυναμική, και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων επιτόπου. Η Κύπρος λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των οικείων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, σε ορισμένους τομείς ενδέχεται να απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση όσον αφορά την υλοποίηση, όπως μεταξύ άλλων στους τομείς που σχετίζονται με τη διαχείριση των αποβλήτων και τις δημόσιες αστικές μεταφορές. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των νέων επενδύσεων που προσδιορίστηκαν από την Κύπρο στην ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, ιδίως εκείνες που συνδέονται με τις πέντε προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κανονισμό για την ενδιάμεση επανεξέταση¹².
- (20) Το οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας της Κύπρου εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από χαμηλές επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη, ανεπαρκή αξιοποίηση της γνώσης και περιορισμένους δεσμούς μεταξύ της έρευνας και των επιχειρήσεων. Όσον αφορά τις θετικές εξελίξεις, έχουν εγκριθεί πρωτοβουλίες στοχευμένης χρηματοδότησης μέσω του ΜΑΑ και της πολιτικής συνοχής, ενώ εγκρίθηκε πρόσφατα και η νομοθεσία όσον αφορά τις εταιρείες-τεχνοβλαστούς (spin-off). Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν βασικά εμπόδια, όπως μεταξύ άλλων η απουσία συνολικής, μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την έρευνα και ανάπτυξη, τα οποία περιορίζουν την αποτελεσματική εμπορική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Η ταχεία επέκταση του τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί ευκαιρία για διάχυση των οφελών στην ευρύτερη οικονομία, μέσω ισχυρότερων δεσμών με εγχώριες εταιρείες και ερευνητικά ιδρύματα.

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

- (21) Η πρόσβαση σε μη τραπεζική χρηματοδότηση είναι περιορισμένη στην Κύπρο, γεγονός που παρεμποδίζει την επέκταση και τη διαφοροποίηση των επιχειρήσεων, καθώς και την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Ο τραπεζικός δανεισμός εξακολουθεί να κυριαρχεί στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, ενώ οι κεφαλαιαγορές δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένες, καθώς παρατηρείται ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα χρηματοδότησης από την αγορά στην Ένωση. Παρότι έχουν δρομολογηθεί ορισμένες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του ΜΑΑ για τη στήριξη εναλλακτικής χρηματοδότησης, όπως το Ταμείο Χρηματοδότησης Κεφαλαίου της Κύπρου, η κλίμακα της χρηματοδότησης που κινητοποιείται εξακολουθεί να είναι περιορισμένη. Συνεπώς, πολλές εταιρείες, ιδίως νέες και καινοτόμες, αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε επαρκή χρηματοδότηση. Τα επίπεδα χρηματοοικονομικών γνώσεων εξακολουθούν να είναι χαμηλά σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η ικανότητα και τα κίνητρα των νοικοκυριών να συμμετέχουν σε διαφοροποιημένες επενδυτικές στρατηγικές. Ταυτόχρονα, ο δεύτερος πυλώνας του συνταξιοδοτικού συστήματος παραμένει ανεπαρκώς ανεπτυγμένος και ιδιαίτερα κατακερματισμένος, με αποτέλεσμα να περιορίζεται ο ρόλος του τόσο στις συνταξιοδοτικές παροχές όσο και στην παροχή μακροπρόθεσμου κεφαλαίου. Η ενίσχυση των επαγγελματικών συντάξεων και η βελτίωση της συμμετοχής των νοικοκυριών στις κεφαλαιαγορές θα μπορούσαν να στηρίζουν τη διαθεσιμότητα μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης και να συμβάλουν στην αποδοτικότερη κατανομή των αποταμιεύσεων.
- (22) Η Κύπρος αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με το κανονιστικό και το διοικητικό πλαίσιο. Έχουν δρομολογηθεί ορισμένα μέτρα, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στις επενδύσεις. Τα έργα υποδομής συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών αγοράς γης και σύναψης δημοσίων συμβάσεων, της περιορισμένης διοικητικής ικανότητας και των προβλημάτων συντονισμού. Έχουν μεν εγκριθεί μέτρα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου και τη βελτίωση των επενδυτικών υπηρεσιών, όμως απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ενίσχυση της αποδοτικότητας, τον εξορθολογισμό των διαδικασιών και τη μείωση του κανονιστικού κατακερματισμού.

- (23) Η Κύπρος έχει περιθώρια να βελτιώσει τη διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις αυτές διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο σε βασικούς τομείς της οικονομίας, ιδίως σε κλάδους που χαρακτηρίζονται από φυσικά μονοπώλια (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση, διαχείριση λυμάτων και υποδομές). Ωστόσο, η διακυβέρνησή τους εξακολουθεί να υπολείπεται των διεθνών προτύπων, καθώς παρατηρούνται επίμονες αδυναμίες όσον αφορά τη λογοδοσία, τη διαφάνεια, τις διαδικασίες διορισμού μελών διοικητικών συμβουλίων και την απουσία ξεκάθαρης πολιτικής όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Η αποτελεσματική εφαρμογή του πρόσφατα εγκριθέντος σχεδίου δράσης για τη διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων και στη βελτίωση των επιδόσεων των κρατικών επιχειρήσεων, να στηρίξει τον εκσυγχρονισμό τους και να ενισχύσει τη συμβολή τους στην επίτευξη στρατηγικών στόχων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.
- (24) Η Κύπρος αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με την αποδοτικότητα του δικαστικού της συστήματος, καθώς παρατηρείται μεγάλη αργοπορία στην περάτωση υποθέσεων, χαμηλά επίπεδα ψηφιοποίησης και καθυστερήσεις στην εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων. Η εφαρμογή μιας πρόσφατα εγκριθείσας μεταρρύθμισης με στόχο την επιτάχυνση της περάτωσης ορισμένων υποθέσεων μέσω της ίδρυσης Ναυτοδικείου και Εμπορικού Δικαστηρίου καθυστερεί, ενώ κανένα από τα εν λόγω δικαστήρια δεν έχει ακόμη αρχίσει να λειτουργεί. Η πρόοδος όσον αφορά την ψηφιοποίηση των δικαστικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένου ενός ολοκληρωμένου συστήματος υποθέσεων και τεχνολογιών ψηφιακής ηχογράφησης, παραμένει περιορισμένη, ενώ εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στην επιβολή, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την ασφάλεια δικαίου και τις επενδυτικές συνθήκες.
- (25) Παρόλο που η Κύπρος έχει σημειώσει πρόοδο στην προώθηση της ενεργειακής της μετάβασης, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις. Η Κύπρος εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα ορυκτά καύσιμα, δεδομένου ότι το πετρέλαιο και τα προϊόντα πετρελαίου αντιπροσωπεύουν το 85,2 % της ακαθάριστης κατανάλωσης ενέργειας της χώρας το 2024. Επιπλέον, η Κύπρος έχει μία από τις μεγαλύτερες εξαρτήσεις από εισαγωγές ενέργειας στην ΕΕ (87,7 % της ακαθάριστης διαθέσιμης ενέργειας το 2024). Οι προσπάθειες διαφοροποίησης του ενεργειακού εφοδιασμού με τη συμπερίληψη του φυσικού αερίου στο ενεργειακό μείγμα παρεμποδίζονται από τις επίμονες διοικητικές καθυστερήσεις στην κατασκευή τερματικού σταθμού υδροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ) στο Βασιλικό. Ομοίως, οι προσπάθειες ανάπτυξης ενεργειακών διασυνδέσεων με γειτονικές χώρες έχουν παραμείνει στάσιμες. Ειδικότερα, το έργο Great Sea Interconnector, το οποίο αποσκοπεί στον τερματισμό της ενεργειακής απομόνωσης της Κύπρου, εξακολουθεί να καθυστερεί. Οι υψηλές εξωτερικές εξαρτήσεις καθιστούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας καθοριστικής σημασίας, όχι μόνο για την απανθρακοποίηση της κυπριακής οικονομίας, αλλά και για τη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας και ανθεκτικότητας έναντι εξωτερικών ενεργειακών κλυδωνισμών.

- (26) Η Κύπρος αύξησε την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την επέκταση της δυναμικότητας του δικτύου και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας προκειμένου να διευκολυνθεί η ευρύτερη υιοθέτηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η εγκατεστημένη δυναμικότητα ηλιακής και αιολικής ενέργειας αυξήθηκε σημαντικά το 2025 με αποτέλεσμα το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας να ανέλθει στο 27,4 %. Έχουν θεσπιστεί μέτρα για τη διευκόλυνση και την ψηφιοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης, όμως σημαντικές καθυστερήσεις εξακολουθούν να επηρεάζουν τη σύνδεση νέων σταθμών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με το δίκτυο. Η Κύπρος δεν διαθέτει λειτουργικά συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από μη ορυκτές πηγές. Προγραμματίζονται ορισμένα έργα στο πλαίσιο του σχεδίου ανάπτυξης του συστήματος μεταφοράς, αλλά η υλοποίησή τους εξακολουθεί να βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο. Η ανάπτυξη προγραμμάτων ανακαίνισης για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, με τη στήριξη του ΜΑΑ και της πολιτικής συνοχής, συνέχισε να προχωρά, σε συνδυασμό με κανονιστικά μέτρα που αποσκοπούν στη μόνωση ιδιωτικής χρηματοδότησης για την ενεργειακή απόδοση. Οι βιώσιμες μεταφορές εξακολουθούν να αποτελούν πιεστική πρόκληση, η οποία επιτείνεται λόγω της πλήρους εξάρτησης από τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ανάπτυξη των δημόσιων μεταφορών, την επέκταση των υποδομών φόρτισης και την παροχή οικονομικών κινήτρων για βιώσιμη κινητικότητα.
- (27) Η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικές και επίμονες περιβαλλοντικές προκλήσεις. Η λειψυδρία έχει φτάσει σε κρίσιμο επίπεδο, καθώς οι δείκτες εκμετάλλευσης των γλυκών υδάτων και παραγωγικότητας των υδάτων τοποθετούν την Κύπρο ανάμεσα στις χώρες με τις χειρότερες επιδόσεις στην ΕΕ. Παρά τις προσπάθειες στο πλαίσιο του ΜΑΑ και της πολιτικής συνοχής, οι επενδύσεις σε υποδομές ύδρευσης δεν επαρκούν μέχρι στιγμής για να αντιμετωπιστούν τα συστημικά τρωτά σημεία που σχετίζονται με το πόσιμο νερό και την επεξεργασία των λυμάτων. Ομοίως, οι επιδόσεις στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων υστερούν σε σχέση με τους στόχους της ΕΕ· για παράδειγμα, η κατά κεφαλήν παραγωγή αστικών αποβλήτων στην Κύπρο είναι από τις υψηλότερες στην ΕΕ. Διάφορα μέτρα, τα οποία έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης του 2021 για την κυκλική οικονομία και στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, στοχεύουν στη μείωση των αποβλήτων, στη βελτίωση της διαλογής αποβλήτων και στην αύξηση της ανακύκλωσης, αλλά δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη πλήρως οι δυνατότητές τους. Η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των τοπικών και περιφερειακών αρχών είναι επίσης εξαιρετικά σημαντική για τη στήριξη του σχεδιασμού και του συντονισμού των επενδύσεων στη διαχείριση των υδάτων και των αποβλήτων σε ολόκληρη την Κύπρο.

- (28) Η Κύπρος εξακολουθεί να είναι ευάλωτη σε διάφορους κλιματικούς κινδύνους (για παράδειγμα, δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες, ξηρασίες και διάβρωση των ακτών), οι οποίοι απειλούν τη βιοποικιλότητα, την κοινωνική ανθεκτικότητα και την οικονομία της χώρας. Η επικαιροποιημένη εθνική στρατηγική προσαρμογής για την περίοδο 2025-2050 οριστικοποιήθηκε το 2025, αλλά η έγκρισή της σε επίπεδο υπουργών εκκρεμεί ακόμα, γεγονός που καθυστερεί τη λήψη κρίσιμων μέτρων. Επιπλέον, ένα βελτιωμένο σύστημα διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην εθνική στρατηγική θα μπορούσε να επιφέρει συνοχή και αποτελεσματικότητα στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την προσαρμογή και την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, αλλά η θέσπισή του αντιμετωπίζει επίσης καθυστερήσεις. Περαιτέρω μέτρα, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων που υποστηρίζονται από την πολιτική συνοχής, εστιάζουν στην ανάπτυξη αντιπλημμυρικών υποδομών και στη διαχείριση των κινδύνων πυρκαγιών και καταστροφών. Ωστόσο, οι επενδύσεις της Κύπρου για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή υπολείπονται των πραγματικών αναγκών.
- (29) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων οι οποίες σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, και οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στην Κύπρο μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.
- (30) Η Κύπρος αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με την ένταξη των γυναικών και των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, καθώς και με την αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων και των ελλείψεων εργατικού δυναμικού. Παρότι η αγορά εργασίας στην Κύπρο παραμένει ισχυρή, υποστηριζόμενη από ισχυρή οικονομική ανάπτυξη, με το ποσοστό απασχόλησης να υπερβαίνει τον εθνικό στόχο για το 2030 και την ανεργία να εξακολουθεί να μειώνεται, η εμβέλεια και η αποτελεσματικότητα των στοχευμένων μέτρων ενεργοποίησης και των ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας παραμένουν περιορισμένες, ιδίως για τις γυναίκες και τις ευάλωτες ομάδες. Επιπλέον, η ικανότητα της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης παραμένει περιορισμένη και θα ωφελούνταν από ισχυρότερη παρακολούθηση, αξιολόγηση και προδραστική προσέγγιση, με την υποστήριξη αναβαθμισμένων συστημάτων ΤΠ.

- (31) Η Κύπρος θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω την ποιοτική απασχόληση. Παρά τη χαμηλή ανεργία και τη δυναμική αγορά εργασίας, οι συνθήκες εργασίας, ιδίως η υπερωριακή εργασία και το σχετικά υψηλό ποσοστό χαμηλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, εξακολουθούν να αποτελούν πηγή ανησυχίας, καθώς επηρεάζουν δυσανάλογα τις γυναίκες. Ο αντίκτυπος της γονεϊκότητας στα αποτελέσματα όσον αφορά την απασχόληση των γυναικών, σε συνδυασμό με την περιορισμένη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας, περιορίζει την εξέλιξη της σταδιοδρομίας και συμβάλλει στο χάσμα αμοιβών και συντάξεων μεταξύ των φύλων. Οι πρόσφατες πρωτοβουλίες πολιτικής, όπως μεταξύ άλλων τα κίνητρα πρόσληψης και τα μέτρα που προωθούν ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, αποτελούν μεν βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, όμως η αποτελεσματική εφαρμογή τους, παράλληλα με τη στήριξη της μετάβασης σε θέσεις εργασίας υψηλότερης ποιότητας, τη βελτίωση της πρόσβασης στην κατάρτιση σε τομείς υψηλής ζήτησης και τη διεύρυνση των υπηρεσιών φροντίδας, μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και στη βελτίωση της ποιότητας των θέσεων εργασίας.
- (32) Η Κύπρος αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με την ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη χαμηλή συμμετοχή στους τομείς STEM και τις χαμηλές επιδόσεις στην παροχή βασικών δεξιοτήτων. Αυτές οι προκλήσεις συμβάλλουν στις επίμονες αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και ελλείψεις εργατικού δυναμικού, μεταξύ άλλων σε τομείς καίριας σημασίας για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έχει αυξηθεί στο πλαίσιο των μέτρων του ΜΑΑ, ωστόσο παραμένει κάτω από τον στόχο της ΕΕ, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η έγκαιρη ανάπτυξη δεξιοτήτων αλλά και η συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ενώ η συμπεριληπτική εκπαίδευση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, δεδομένου ότι οι νέες εκπαιδευόμενες και οι νέοι εκπαιδευόμενοι με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αντιμετωπίζουν ακόμα εμπόδια στην αποτελεσματική συμμετοχή τους στη γενική εκπαίδευση.

- (33) Η Κύπρος έχει περιθώρια να βελτιώσει αρκετά συστήματα κοινωνικής προστασίας. Παρόλο που η ισχυρή οικονομική ανάπτυξη έχει συμβάλει στη μείωση της φτώχειας συνολικά, οι κίνδυνοι φτώχειας για τους ηλικιωμένους παραμένουν πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ λόγω ανεπαρκούς συνταξιοδοτικού εισοδήματος, ιδίως για τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού τους βίου. Ταυτόχρονα, παρά τα βήματα που έχουν γίνει, η απουσία ενός συνολικού, επαρκώς χρηματοδοτούμενου και ολοκληρωμένου συστήματος μακροχρόνιας φροντίδας, σε συνδυασμό με τις ελλείψεις προσωπικού και τις περιορισμένες υπηρεσίες κατ' οίκον και σε επίπεδο κοινότητας, περιορίζει την πρόσβαση και παρεμποδίζει την αποϊδρυματοποίηση. Η ενεργειακή φτώχεια εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας παρά ορισμένα στοχευμένα μέτρα, γεγονός που αντικατοπτρίζει την περιορισμένη κάλυψη και την έλλειψη συστηματικής παρακολούθησης. Επιπλέον, η έλλειψη κοινωνικής στέγασης, σε συνδυασμό με τα υψηλά ποσοστά καθυστερούμενων οφειλών που σχετίζονται με τη στέγαση, συνεχίζει να επιβαρύνει τα ευάλωτα νοικοκυριά, παρά τα πρόσφατα προγράμματα στήριξης και την προγραμματισμένη αύξηση της προσφοράς κατοικιών.
- (34) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων ΣΑΑ, για να εφαρμόσουν τη σύσταση του 2026 σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Για την Κύπρο, η σύσταση (1) συμβάλλει στην εφαρμογή της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση (2) συμβάλλει στην εφαρμογή της τέταρτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση (3) συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης, της ένατης και της ενδέκατης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, η σύσταση (4) συμβάλλει στην εφαρμογή της έβδομης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ και η σύσταση (5) συμβάλλει στην εφαρμογή της πέμπτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Κύπρο να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Να εξασφαλίσει ότι οι καθαρές δαπάνες δεν υπερβαίνουν τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, παρότι αναγνωρίζεται πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης στην Κύπρο, δεδομένης της ουσιώδους απόκλισης που καταγράφηκε το 2025 και προβλέπεται για το 2026 από την Επιτροπή σε σχέση με το συνιστώμενο ανώτατο όριο καθαρών δαπανών. Να ενισχύσει τις δαπάνες και την ετοιμότητα στον τομέα της άμυνας διασφαλίζοντας παράλληλα την αποδοτικότητα των δαπανών και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό για να αντεπεξέλθει σε διαρθρωτικά υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να διασφαλίσει ότι τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην αντιμετώπιση των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας, εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ.
2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να διατηρήσει τον ρυθμό υλοποίησης στο πλαίσιο προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας που συμφωνήθηκαν κατά την ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής.
3. Να ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία ενθαρρύνοντας τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη, βελτιώνοντας τις συνέργειες μεταξύ έρευνας και επιχειρήσεων και θεσπίζοντας μια μακροπρόθεσμη στρατηγική έρευνας και καινοτομίας με δείκτες και πολυετή χρηματοδότηση. Να διευκολύνει τη διαφοροποίηση της οικονομίας βελτιώνοντας την πρόσβαση σε εναλλακτικά αποταμιευτικά προϊόντα και μέσα κεφαλαιαγοράς, ενισχύοντας το σύστημα επικουρικών συντάξεων και αυξάνοντας τις χρηματοοικονομικές γνώσεις. Να απλουστεύσει το κανονιστικό πλαίσιο και να μειώσει τον διοικητικό φόρτο. Να βελτιώσει τη διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων μέσω του αξιοκρατικού διορισμού των διοικητικών συμβουλίων, της πολιτικής όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς και της διαχείρισης βάσει επιδόσεων. Να ενισχύσει την αποδοτικότητα του δικαστικού συστήματος, μεταξύ άλλων ψηφιοποιώντας περαιτέρω τις δικαστικές ροές εργασίας.

4. Να περιορίσει τη συνολική εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και να διαφοροποιήσει περισσότερο τον ενεργειακό εφοδιασμό, ιδίως με την ανάπτυξη ενεργειακών διασυνδέσεων με γειτονικές χώρες, την κλιμάκωση της χρηματοδότησης για την ενεργειακή απόδοση και την αναβάθμιση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης ενέργειας, και να επεκτείνει τη βιώσιμη κινητικότητα και τις δημόσιες μεταφορές. Να βελτιώσει τη διαχείριση των υδάτων, των λυμάτων και των αποβλήτων ενισχύοντας τις επενδύσεις σε υποδομές, αυξάνοντας τη διοικητική ικανότητα των τοπικών αρχών, προωθώντας βιώσιμες πρακτικές χρήσης των υδάτων, και επεκτείνοντας τη χωριστή συλλογή των αστικών αποβλήτων και των απορριμμάτων συσκευασίας. Να βελτιώσει το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
5. Να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και να προωθήσει την ποιότητα των θέσεων εργασίας ενισχύοντας τη συμμετοχή των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας, αυξάνοντας περαιτέρω την ικανότητα και την ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, προωθώντας την εκπαίδευση ενηλίκων, και ενισχύοντας τις ικανότητες της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας. Να αυξήσει ακόμα περισσότερο τη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, να βελτιώσει τις βασικές δεξιότητες και να αυξήσει τη συμμετοχή των σπουδαστών και σπουδαστριών στους τομείς των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM). Να επεκτείνει τη διαθεσιμότητα και την κάλυψη των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας, να διευρύνει την επιλεξιμότητα και να μειώσει τις υψηλές άμεσες πληρωμές από τους ασθενείς. Να βελτιώσει την κοινωνική προστασία για τις ευάλωτες ομάδες παρέχοντας στοχευμένη στήριξη σε ενεργειακώς φτωχά νοικοκυριά, διασφαλίζοντας επαρκείς ελάχιστες συντάξεις και αυξάνοντας τη διαθεσιμότητα οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγασης.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος